

Lehdistötiedote

Luxemburg, 10. syyskuuta 2020

EU:n on tehostettava toimiaan suhteessa Kiinan investointistrategiaan, toteavat tarkastajat

Euroopan tilintarkastustuomioistuin arvioi tänään julkaistussa uudessa katsauksessa lukuisia (pääasiassa taloudellisia ja poliittisia) riskejä, joita Kiinan valtiovetoisesta investointistrategiasta aiheutuu EU:lle. Katsauksessa arvioidaan myös strategiasta EU:lle koituvia hyötyjä. Tarkastajat varoittavat, että EU:lla on edessään useita vakavia haasteita sen vastatessa Kiinan investointistrategiaan. Haasteena on esimerkiksi laatia, panna täytäntöön ja seurata sen omaa Kiinaan kohdistuvaa strategiaa ja koordinoita EU:n toimielinten ja yksittäisten jäsenvaltioiden toimia, jotka liittyvät niiden kahdenvälisiin suhteisiin Kiinan kanssa. Tarkastajat painottavat myös, että Kiinan EU:ssa toteuttamista investoinneista saatavilla olevat tiedot ovat puutteellisia. He korostavat, että riskejä ja mahdollisuuksia olisi kartoitettava vahvalla otteella.

Kiina on 1980-luvulta lähtien toteuttanut investointistrategiaa, joka kannustaa sen valtionyrityksiä ja yksityisyrityksiä investoimaan strategisesti merkittäville aloille Kiinan ulkopuolella. Strategian kaksi keskeistä pilaria muodostavat yhteyksien alalla toteutettava *uusi silkkitie -aloite* ja teollisuutta koskeva *Made in China 2025* -strategia. Molempien avulla pyritään turvaamaan maan taloudellinen kasvu ja vaikutusvalta. EU:n toimielimet ovat käynnistäneet Kiinan toimien perusteella useita aloitteita. Niistä tuorein, vuonna 2019 käynnistetty aloite (EU:n ja Kiinan suhteita koskeva strateginen katsaus), merkitsi muutosta EU:n ja Kiinan välisiä suhteita koskevaan sävyyn, kun Kiinaa kutsuttiin samanaikaisesti kumppaniksi ja järjestelmien tason kilpailijaksi. Lisäksi jäsenvaltiot tekevät Kiinan kanssa kahdenvälisiä yhteistyötä, usein omia kansallisia etujaan seuraten ja ilmoittamatta toimistaan komissiolle edes tapauksissa, joissa ilmoitus vaaditaan. Tällainen hajautunut toimintatapa ei edistä kollektiiviseen toimintaan perustuvaa EU:n taloudellista valtaa. Tarkastajat korostavat, että EU:lle on tältä osin erityisen haasteellista toimia oikea-aikaisesti ja koordinoitusti silloin, kun yhtenäinen lähestymistapa voisi tuottaa erityisiä etuja. Tämä koskee esimerkiksi 5G-verkkojen turvallisuutta.

“Kiinasta on tullut kansainvälisesti merkittävä taloudellinen toimija, ja EU:n ja Kiinan väliset suhteet vaikuttavat EU:n kansalaisten elämään ja talouteen tulevana vuosina,” toteaa katsauksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Annemie Turtelboom. ”Tehokas

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsauksen sisältämät keskeiset tiedot. Katsaus on saatavilla kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

toimintatapa tämän geopoliittisen muutoksen yhteydessä edellyttäisi, että EU tehostaa Kiinaa koskevaa strategiaansa ja jäsenvaltiot toimivat unionina yhdessä EU:n toimielinten kanssa.”

Kiinan EU:ssa toteuttamat investoinnit ovat kasvaneet kahden viime vuosikymmenen aikana, ja niillä voi olla myönteisiä vaikutuksia Euroopan talouksiin esimerkiksi kasvun ja työllisyyden edistäjinä. Nämä investoinnit ulottuvat kuitenkin strategisesti tärkeille aloille, kuten energia-alaan, televiestintään, satama-alaan sekä rautatiealaan. Lisäksi kiinalaisten valtionyritysten osuus näillä aloilla EU:ssa toteutetuista investoinneista on ollut yli puolet. Jos jokin jäsenvaltio myöntäisi tällaisia tukia, niitä käsiteltäisiin EU:n sääntöjen mukaan valtiontukena. Tämä erilainen kohtelu voi vääristää kilpailua EU:n sisämarkkinoilla ja vaikeuttaa EU:n yritysten ja investointien kannalta tasapuolisten toimintaedellytysten saavuttamista.

Tarkastajat yksilöivät useita tekijöitä, jotka vaikeuttavat tietoon perustuvaa, Kiinaa koskevaa päätöksentekoa EU:ssa. He korostavat, että oli vaikea saada yleiskuva investoinneista, jotka kuuluvat osana Kiinan valtiovetoiseen EU:ta koskevaan investointistrategiaan. Tämä johtuu osaltaan tietojen hajanaisuudesta ja puutteellisuudesta. EU:n toimielimet eivät myöskään ole tähän mennessä suorittaneet virallista kattavaa analyysia Kiinan investointistrategian vuoksi EU:hun kohdistuvista riskeistä ja sille tarjoutuvista mahdollisuuksista.

Tarkastajien laatima yhteenveto EU:lle aiheutuvista riskeistä ja sille koituvista mahdollisuuksista käsittää 18 poliittista, taloudellista, sosiaalista, oikeudellista ja ympäristöön liittyvää riskiä. Tässä laatuaan ensimmäisessä yhteenvedossa riskeistä mainitaan esimerkkinä jäsenvaltioiden ylivelkaantuminen Kiinalle sekä se, että yritykset ovat pakotettuja teknologian siirtoon. Riskeillä olisi toteutuessaan kielteinen vaikutus vastavuoroisuuteen ja tasapuolisiin toimintaedellytyksiin. Lisäksi näistä riskeistä kolme (katkokset tai päällekkäisyydet yhteysinfrastruktuureissa, häiriöt EU:n toimitusketjuissa ja tautien leviäminen) eivät toistaiseksi sisälly mihinkään nykyisistä toimista, joihin komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto ovat ryhtyneet. Tarkastajat tuovat samassa yhteydessä esille 13 mahdollisuutta, joita EU:lle tarjoutuu politiikan ja talouden alalla.

Tarkastajat varoittavat, että EU:lla on edessään kuusi haastetta sen pyrkiessä vastaamaan Kiinan valtiovetoiseen investointistrategiaan:

- kuinka tarjota kattavampaa ja oikea-aikaisempaa tietoa kiinalaisista investoinneista EU:ssa
- kuinka toteuttaa täysimittainen analyysi EU:hun kohdistuvista riskeistä ja sille tarjoutuvista mahdollisuuksista
- kuinka toteuttaa paremmin EU:n omaa strategiaa – etenkin toimia, jotka edistävät vastavuoroisuutta ja ehkäisevät EU:n sisämarkkinoita vääristäviä vaikutuksia – ja puuttua samalla jäljellä oleviin riskeihin
- kuinka arvioida rahoitustarpeita ja seurata varainkäyttöä
- kuinka tehostaa seurantaa, arviointia ja raportointia
- kuinka parantaa EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden toimien koordinoitua.

Toimittajille tiedoksi

EU on Kiinan suurin kauppakumppani, ja Kiina on EU:n toiseksi suurin kauppakumppani. EU on sitoutunut varmistamaan kauppasuhteiden vastavuoroisuuden ja tasapuoliset toimintaedellytykset suhteessa Kiinaan. Kiinan markkinat eivät kuitenkaan ole ulkomaisille investoinneille yhtä avoimet

kuin EU:n markkinat. Huolena on myös, että Kiinan valtion tukemat investoinnit jäsenvaltioissa saattavat vääristää kilpailua EU:n sisämarkkinoilla.

EU:n toimielinten toimet suhteessa Kiinan investointistrategiaan perustuvat kolmeen strategiseen asiakirjaan. Niissä esitetään 74 toimea, jotka liittyvät lähinnä vastavuoroisuuden ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseen (17 toimea), kestäväan kehitykseen ja hyvään hallintotapaan (16 toimea) sekä rauhaa ja turvallisuutta koskevien sitoumusten vahvistamiseen (10 toimea). Jäsenvaltioiden omat toimet suhteessa Kiinan investointistrategiaan kattavat neljä keskeistä alaa: yhteisymmärryspöytäkirjat yhteistyöstä uutta silkkitietä koskevien investointien alalla, kahdenväliset investointisuojasopimukset, suoriin ulkomaisiin investointeihin kohdistuvat kansalliset seurantatoimet sekä kansalliset toimintapoliittiset asiakirjat. Kiina on perustanut 17:stä Euroopan maasta koostuvan ryhmän kanssa yhteistyökehityksen ("17+1"). Maiden joukossa on myös EU:n ehdokasmaihin kuuluvia Länsi-Balkanin maita. Viisitoista jäsenvaltiota on allekirjoittanut Kiinan kanssa omat yhteisymmärryspöytäkirjansa uutta silkkitietä koskevasta yhteistyöstä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsaus 3/2020 *EU:n vastaus Kiinan valtiovetoiseen investointistrategiaan* on saatavilla sivustolla eca.europa.eu 23:lla EU:n kielellä. Sivustolla on myös katsauksesta vastaavan tilintarkastustuomioistuimen jäsenen videohaastattelu sekä jäsenen haastattelusta laadittu podcast-tallenne. Kyseessä ei ole tarkastus, vaan julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella laadittu katsaus, joka saatiin valmiiksi ennen covid-19-pandemian puhkeamista. Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

Lehdistö – yhteydenotot: Damijan Fišer – sähköposti: damijan.fiser@eca.europa.eu – puhelin: (+352) 4398 45510, matkapuhelin: (+352) 621 55 22 24